

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ Β'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ.

Εβρ. 13, 8. **Χ**ΡΙΣΤΙΑΝΟΙ, « Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ
» σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας ».
Ματ. 4, 19. ἄχρι τῆς σήμερον προσκαλεῖ « Δεῦτε ὀπίσω
» μου ». ἀλλ' οὐδεὶς Ἀνδρέας ἢ Πέτρος ἢ
Ἰάκωβος ἢ Ἰωάννης ἀκούει τὴν φωνὴν

αὐτοῦ· κράζει ἕως τῆς σήμερον « Δεῦτε αὐτ. 11,
» πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορ- 28.
» τισμένοι ». ἀλλ' οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς αὐ-
τόν· ὑπόσχεται εἰς ἡμᾶς τῆς θείας αὐτοῦ
φιλανθρωπίας τὰ βότανα. « Καὶ γὰρ ἀναπαύ- αὐτ. 12.

» σω ἡμᾶς »· ἀλλ' οὐδείς οὐδὲ εἰς τὴν δεσποτικήν πρόσκλησιν πείθεται, οὐδὲ τὴν πατρικὴν δέχεται θεραπείαν. Πόθεν δὲ τοῦτο προέρχεται; ἄρα γε ἡσθένησεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ δύναται ἐνεργῆσαι εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων, καθὼς τὸ πρότερον; ἅπαγε· ὁ θεὸς ἐστὶν ἀμετάτρεπτος καὶ ἀναλλοίωτος, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ἐστὶν ὁ αὐτός, « Ὡςπερ πῦρ λέγει ὁ προφήτης καὶ ὡς » πέλυξ κόπτων πέτραι » τὴν δύναμιν, ἣν εἶχεν, ὅτε τὸ πρῶτον ἤκουσεν αὐτὸν ὁ Ἀδάμ, ἔπειτα ὁ Νῶε, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ἀβραάμ, εἶτα ὁ Μωϋσῆς, καὶ μετὰ ταῦτα οἱ προφῆται, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἀπόστολοι, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν ἕως τὴν σήμερον ἡμέραν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας· ἄχρι τῆς σήμερον ὡς πῦρ φλέγει τὴν ἁμαρτίαν, ὡς πέλεκυς κόπτει τῆς καρδίας τὴν σκληρότητα. Διὰ τί λοιπὸν οὐκ ἐνεργεῖ ἐν ἡμῖν, καθὼς καὶ πρότερον; διὰ τί τόσοι ἁμαρτωλοὶ ἔρχονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀκούουσι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ ὁμῶς μένουσιν ἀδιόρθωτοι, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτῶν ἀποθνήσκουσι; τοῦτο, ἀδελφοί μου, προέρχεται ἀπὸ τὴν τελείαν ἀμεριμνίαν τῆς ψυχικῆς ἡμῶν σωτηρίας· περὶ παντός φθαρτοῦ καὶ εὐτελεστάτου πράγματος μεριμνῶμεν καὶ φροντίζομεν, περὶ δὲ τῆς σωτηρίας ἡμῶν οὐδεμία οὐδὲ μέριμνα οὐδὲ φροντίς.

Ἀκούσατε τί προστάζει ὁ θεός· ὁ νόμος μου, λέγει, ἔστω μελέτημα τῆς καρδίας, καὶ ἐνθύμημα τῆς ψυχῆς ὑμῶν· « Καὶ » ἔσται τὰ ῥήματα ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν τῇ ψυχῇ σου ». Χριστιανέ, εἰπέ τὴν ἀλήθειαν· μελετᾷς καὶ μίαν ὥραν καθ' ἑ-

κάστην ἡμέραν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ; ἐνθυμεῖσαι καὶ μίαν ὥραν κατὰ πᾶσαν ἐβδόμαδα τὰ τοῦ θεοῦ προστάγματα; Ναί, λέγεις, ἐγὼ προσεύχομαι πρωτὶ καὶ ἐσπέρας ἀληθῶς· ἀλλὰ ποία ἡ προτευχὴ σου; κινεῖς μὲν γοργῶς τὰ χεῖλη σου, καὶ ὑποψιθυρίζεις ἓνα ἢ δύο ψαλμούς, τρία ἢ τέσσαρα τροπάρια· ὁ δὲ νοῦς σου τρέχει ἐνθεν καθεῖθεν, καὶ οὐδόλως ἀκούει τὸ τί λαλεῖ ἡ γλῶσσά σου· πολλάκις δὲ ἐν ὅσῳ τὸ στόμα σου λαλεῖ τῆς προσευχῆς τὰ ῥήματα, ὁ νοῦς σου στοχάζεται τῆς ἁμαρτίας τὰ ἐνθυμήματα· καὶ σὺ μὲν ἴσως νομίζεις, ὅτι ἐπροσευχῆθης καὶ ἐφρόντισας ὑπὲρ τῆς σωτηρίας σου, ἡ δὲ τοιαύτη προσευχή σου ἐπιστρέφει ἄπρακτος εἰς τὸν κόλπον σου, καὶ γίνεται σοι ἁμαρτία· ἐγὼ, λέγει, ἔρχομαι εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ναί, ἔρχεσαι· ἀλλὰ φέρεις μόνον τὸ σῶμα, ὁ νοῦς σου μένει εἰς τὴν οἰκίαν σου ἢ εἰς τὴν πραγματείαν σου ἢ εἰς τὰς ὑποθέσεις σου καὶ τοὺς περισπασμούς σου· ἔρχεσαι εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ἀλλ' ἀντὶ τὴν προσηλώσεως τὸν νοῦν σου εἰς τὸν θεόν, συνομιλεῖς μετὰ τῶν περιστώτων, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀτακτεῖς ἀφόβως.

(1) νόμος μου, λέγει ὁ θεός, ἔστω μέλημα τῶν τέκνων σου· « Καὶ προβιβήσεις αὐτὰ » τὰ τοὺς υἱούς σου ». Πατέρες καὶ μητέρες, εἶπατε τὴν ἀλήθειαν· διδάσκετε ὑμεῖς τὰ τέκνα ὑμῶν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ; ἀναγγέλλετε εἰς αὐτὰ πόσαι καὶ ποῖαι εἰσὶν αἱ ἐντολαὶ τοῦ θεοῦ; λέγετε πρὸς αὐτὰ καὶ ἅπαξ τῆς ἐβδομίδος· τέκνα, ἀκούσατε τὸν λόγον ἡμῶν· ἐὰν φυλάξητε τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ, γίνεσθε ἄνθρωποι τίμιοι καὶ εὐτυχεῖς, καὶ κληρονόμοι τοῦ παραδείσου· ἐὰν

δὲ παραβῆτε αὐτάς, γίνεσθε ἄτιμοι καὶ δυστυχεῖς, καὶ υἱοὶ τοῦ ἄδου;

Τὸν νόμον μου, λέγει ὁ θεός, πρέπει νὰ ἔχῃς εἰς τὸ στόμα σου, καὶ ὅταν περιπατῇς εἰς τὸν δρόμον, καὶ ὅταν κοιτάξῃς εἰς τὴν κλίνην σου, καὶ ὅταν ἀπ' αὐτῆς ἀνίστασαι· « Καὶ λαλήσεις ἐπ' αὐτοῖς κα-
 αὐτοῖ. » θήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ,
 » καὶ κοιταζόμενος, καὶ διανιστάμενος » ταῦτα θερμαίνουσι τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ καλλιεργοῦσι τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὥστε, ὅταν πέσῃ ἐν αὐτῷ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καρποφορεῖ εὐθὺς τὸν καρπὸν τῆς σωτηρίας. Ἀλλὰ τίς ἐξ ὑμῶν, ὅταν κάθῃται εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ εἰς ἐκεῖνον τοῦ φίλου αὐτοῦ, λαλεῖ περὶ τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ; τίς ἢ ὅταν περιπατῇ εἰς τὸν δρόμον, ἢ ὅταν κοιτάζεται εἰς τὴν κλίνην, ἢ ὅταν ἀνίσταται ἀπ' αὐτῆς, συλλογίζεται τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ, καὶ ποῖαν ἐξ αὐτῶν ἐφύλαξεν ἢ ποῖαν παρέβη; ποῖος, λέγω, κἂν μίαν ὥραν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν συλλογίζεται περὶ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ὁ πλούσιος, ἀφιερωμένος εἰς τὰς τρυφὰς καὶ ματαιότητας, οὐδέποτε ἐνθυμεῖται τὴν ὥραν τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ὁ πτωχός, τρέχων ἔνθεν καὶ κει-
 » θεν, ἵνα προφθάσῃ τὰς καθημερινὰς αὐτοῦ ἀνάγκας, ἀμνημονεῖ παντελῶς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως· τοῦ πραγματευτοῦ ὁ νοῦς, προσκεκολλημένος εἰς τὴν πραγματείαν, οὐδὲν ἄλλο στοχάζεται· εἰμὴ ἵνα ἀγοράσῃ εὐθηνὰ καὶ πωλήσῃ ἀκριβῶς· ὁ τεχνίτης οὐδὲν ἄλλο μεριμνᾷ· εἰμὴ ἵνα τελειώσῃ γοργὰ τὸ ἐργόχειρον καὶ κερδήσῃ περισσότερα· περὶ δὲ ψυχῆς, περὶ μελλούσης ζωῆς, περὶ τῆς φοβερᾶς κρίσεως καὶ τῆς βασιλείας

τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς αἰωνίου κολάσεως οὐδεὶς μεριμνᾷ· ἢ φροντίζει· πάντων ὁ νοῦς προσηλωμένος καὶ ἔκδοτος εἰς τὰς τρυφὰς τοῦ σώματος, καὶ εἰς τὸ ἴδιον κέρδος, καὶ τὰ χρήματα· « Ὁ θεός, λέγει ὁ ψαλμωδὸς ^{ψαλ. 52.} » προφήτης, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ ^{3.} » τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἰδεῖν, εἰ ^{αὐτ. 4.} » ἔστι συνιῶν ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν· » οὐδένα ὁμῶς εὔρε τοιοῦτον· « Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ^{αὐτ. 4.} » ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν ἀγαθόν, » οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός ». Διὰ τὴν ἡδονὴν τῆς σαρκὸς καὶ τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου ὅλη ἡ μελέτη, καὶ ἡ σπουδὴ, καὶ οἱ ἀγῶνες νύκτα τε καὶ ἡμέραν· διὰ δὲ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς οὐδὲ φροντίζει, οὐδὲ λογισμός, οὐδὲ ἐνθύμησις.

Ἐκ τούτου σκληρύνεται ἡ καρδιά ἡμῶν, καὶ γίνεται ἀνεπίδεκτος τοῦ φωτισμοῦ τῶν λόγων τοῦ θεοῦ· ἐκ τούτου ἀργὸν γίνεται ἐν ἡμῖν τὸ εὐαγγέλιον καὶ πᾶς λόγος θεοῦ ἁπρακτος· ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἔστι φῶς οὐράνιον· « Διότι φῶς τὰ προστάγματά σου ^{ἱεσ. 26.} » ἐπὶ τῆς γῆς ». Ὅθεν ἔχει τὰ ἰδιώματα τοῦ ^{9.} ὑλικοῦ φωτός· ὅταν τὸ ἡλιακὸν φῶς ἀνατείλῃ, ἐὰν μὲν εὖρη θύραν ἢ πόρον εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς ἣν προσβάλλει, διελθὼν φωτίζει καὶ θερμαίνει πάντα τὰ ἔνδον τῆς οἰκίας· ἐὰν δὲ μὴ εὖρη πόρον διαβάσσεως, αὐτὸ μὲν ἀντανაკλᾶται εἰς τὰ ὀπίσω, ἡ δὲ οἰκία ἐκείνη μένει ψυχρὰ καὶ σκοτεινὴ· καθ' ἑκάστην ἡμέραν διδάσκεται ὁ λόγος τοῦ θεοῦ· « Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρυνθῶσιν ^{Λουκ. 21.} » ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ ^{34.} » καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐ-
 » φ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη· » τοῦτο ἐστὶ τὸ φῶς· « Λύχνος τοῖς ποσὶ μου ὁ ^{ψαλ. 118.} ^{10.}

» νόμος σου καὶ φῶς ταῖς τρίβοις μου.—
 Λουκ. 21, 36, » Ἀγρυπνεῖτε οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμε-
 » νοι »· τοῦτο ἐστὶ τὸ φῶς· « Λύχνος τοῖς
 » ποσί μου ὁ νόμος σου καὶ φῶς ταῖς τρί-
 πτ. 12, 35, » βοῖς μου.—Ἐξωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περι-
 » ἐζωσμένοι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι »· τοῦτο
 ἡσ. 1, 19, 20, ἐστὶ τὸ φῶς· « Ἐὰν θέλητε, καὶ εἰσακού-
 » σήτέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε·
 » ἐὰν δὲ μὴ θέλητε, μηδὲ εἰσακούσητέ μου,
 » μάχαιρα ὑμᾶς κατέδεται »· τοῦτο ἐστὶ τὸ
 φῶς. Αὐτό, ὅταν προσπέσῃ εἰς τὰς ἀκοὰς
 ἡμῶν, ζητεῖ, ἵνα διέλθῃ ἕως εἰς τὸ βάθος τῆς
 ψυχῆς καὶ φωτίσῃ αὐτήν, ἀλλ' οὐδεμίαν
 εὐρίσκει διάθεσιν, οὐδένα τόπον διαβάσεως·
 διότι ἅπαντα ἡ ψυχὴ πεπληρωμένη ἐστὶν
 ὑπερηφανείας καὶ ματαιότητος, φιλαυτίας,
 φιλοδοξίας καὶ φρονημάτων κοσμικῶν· ζητεῖ
 αὐτό, ἵνα διέλθῃ ἕως εἰς τὸ κέντρον τῆς
 καρδίας, καὶ θερμάνῃ αὐτήν εἰς τὸν θεῖον
 ἔρωτα· ἀλλ' εὐρίσκει αὐτήν τοσοῦτον σκλη-
 ρὰν καὶ πεπωρωμένην ὑπὸ τῶν σαρκικῶν
 ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν σωματικῶν ὀρέξεων, ὥστε
 οὐδεποσῶς δύναται νὰ διαπεράσῃ. Διὸ κνή-
 θει ὀλίγον τὰς ἀκοὰς, καὶ μόλις ἐφάπτεται
 τῆς ψυχῆς, ἔπειτα ἀντανακλᾶται καὶ
 στρέφει ἄπρακτος εἰς τὰ ὀπίσω· ὅθεν ἡ
 μὲν ψυχὴ ἡμῶν διαμένει ἀφώτιστος καὶ
 σκοτεινὴ, ἡ δὲ καρδία ψυχρὰ εἰς τὰ θεῖα,
 ὡς ἡ χιών καὶ ὁ κρύσταλλος. Βλέπετε τί
 προξενεῖ ἡ περὶ τῆς ψυχῆς ἀφροντισία;
 βλέπετε τί ἐπιφέρει ἡ ἀμεριμνία τῆς σω-
 τηρίας; ἀρπάζει τὴν δύναμιν τοῦ λόγου τοῦ
 θεοῦ, καὶ ἀφαιρεῖ τὴν θείαν αὐτοῦ ἐνέρ-
 γειαν.

Βλέπει ὁ θεός, ὅτι διὰ τὴν σκληροκαρ-
 διαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἡ φωνὴ τοῦ λόγου

αὐτοῦ μένει ἄπρακτος. Ἐπειδὴ δὲ φιάνθρω-
 πος ἐστὶ κατὰ φύσιν, οὐκ ὀργίζεται, ἀλλὰ
 μετέρχεται ἄλλο μέσον αἰσθητότερον· με-
 τέρχεται τὴν φωνὴν τῆς κτίσεως, καὶ
 δι' αὐτῆς προσκαλεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς με-
 τάνοιαν. Ἀκούσατε δὲ τί ποιοῦμεν ἡμεῖς,
 ὅταν ἀκούωμεν καὶ αἰσθανώμεθα ταύτης
 τῆς φωνῆς· παιδίον ἔτι μικρὸν ὁ προφήτης
 Σαμουὴλ ἐκοιμᾶτο ἐν τῷ ναβῷ, ὅπου ἦν ἡ
 κιβωτὸς τοῦ θεοῦ· τὴν νύκτα ἔκραζεν ὁ
 θεός αὐτὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων, « Σα- 1. Βαπ. 3,
 » μουήλ, Σαμουήλ »· αὐτὸς δὲ ἐνόμιζεν, ὅτι 3, 4, 5
 ὁ Ἰλὶ κράζει αὐτόν· ὅθεν, ἀντὶ νὰ ἀποκρι-
 θῇ τοῦ θεοῦ, ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου, Κύριε, τί
 προττάξεις; ἔτρεχε πρὸς τὸν Ἰλὶ καὶ
 ἔλεγε πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ ἐγώ, τί θέλεις; διὰ τί
 κέκληκάς με; Μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας γεωρ-
 γοῦμεν ἐνίοτε τὴν γῆν· ἔρχεται δὲ ὁ καιρὸς
 τοῦ τρυγητοῦ καὶ τοῦ θέρους, καὶ οὐδὲ καρ-
 πούς τρυγῶμεν ἐκ τῶν δένδρων, οὐδὲ σπόρους
 θερίζομεν ἀπὸ τῶν ἀγρῶν, κατὰ τὸν λόγον
 τοῦ θεοῦ, δι' οὗ φοβερίζει τοὺς ἁμαρτάνον-
 τας, λέγων· « Καὶ θήσω τὸν οὐρανὸν ὑμῖν
 » σιδηροῦν, καὶ τὴν γῆν ὑμῶν ὡσεὶ χαλ-
 » κῆν· καὶ οὐ δώσει ἡ γῆ ὑμῶν τὸν σπόρον
 » αὐτῆς, καὶ τὸ ξύλον τοῦ ἀγροῦ ὑμῶν οὐ
 » δώσει τὸν καρπὸν αὐτοῦ ». Ἡ ἀκαρπία
 ἐστὶ φωνὴ τοῦ θεοῦ, ἥτις κράζει ἡμᾶς, καὶ
 βοᾷ, Ἄνθρωποι, ἄνθρωποι· ἡμεῖς δὲ οἱ πε-
 πλανημένοι οὐ προστρέχομεν εἰς τὸν θεόν,
 κραυγάζοντες τὸ ἡμάρτομεν, ἀλλὰ τρέχο-
 χομεν εἰς τὴν ἀνομιάν, λογιζόμενοι, ὅτι
 αὐτὴ ἐστὶ τῆς ἀκαρπίας τὸ πρωταίτιον.
 Μετὰ πάσης προσοχῆς ἐπιτηδεύομεθα ἐνί-
 οτε τῆς πραγματείας τὸ ἔργον· ὁμως ἀντὶ
 κέρδους ζημία ἀκολουθεῖ μεγάλη κατὰ τὴν

ἀπόφασιν τοῦ θεοῦ τὴν λέγουσαν εἰς τοὺς
 26. ἀμαρτάνοντας « Καὶ ἔσται εἰς κενὸν ἡ
 20. » ἰσχὺς ὑμῶν ». Ἡ ζημία ἐστὶ φωνὴ τοῦ
 θεοῦ, ἣτις προσκαλεῖ καὶ βοᾷ, *Ἀνθρωποι,
 ἄνθρωποι· ἡμεῖς δὲ οἱ πεπλανημένοι οὐ
 προστρέχομεν εἰς τὸν θεόν, βοῶντες τὸ
 ἡμάρτομεν, ἀλλ' εἰς τὴν τύχην, λογιζόμενοι,
 ὅτι ἡ κακὴ τύχη ἐβλαψεν ἡμᾶς. Ἀληθῶς ὁ
 Σαμουὴλ οὐκ ἐγνώρισεν, ὅτι ἡ προσκαλου-
 σα αὐτὸν φωνὴ ἦν φωνὴ τοῦ θεοῦ· ἔτρεχεν
 ὁμως εἰς τὸν Ἥλῃ, ὅστις ἐδίδαξεν αὐτόν,
 ὅτι ὁ θεὸς ἐστὶν ἐκεῖνος, ὅστις ἔκραζεν αὐ-
 τόν· ἡμεῖς δὲ οἱ τάλανες, τὴν φωνὴν τοῦ
 θεοῦ μὴ γνωρίζοντες, προστρέχομεν εἰς τὴν
 ἀνομίαν, εἰς τὴν τύχην, εἰς πράγματα
 ἄψυχα καὶ ἀνύπαρκτα, τὰ ὁποῖα σιωπῶσι
 καὶ οὐ δύνανται διδάξαι ἡμᾶς τὴν ἀλή-
 θειαν· ὅθεν μένομεν· κωφοὶ καὶ ἀναίσθητοι
 εἰς τὴν φωνὴν τῆς κτίσεως, διὰ τῆς ὁποίας
 προσκαλεῖ ἡμᾶς ὁ θεός.

18. 23. Ὁ θεός, ἀπειροεὐπλαγχνος ὢν· « Οὐ
 » θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἀνόμου, ὡς τὸ ἀπο-
 » στρέφαι αὐτόν ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πο-
 » νηρᾶς, καὶ ζῆν αὐτόν ». Διὰ τοῦτο ἐτι εὐ-
 σπλαγχνιζόμενος κεντᾷ τὴν συνειδήσιν
 ἡμῶν· τὸ πνεῦμα, περὶ οὗ λέγει ὁ θεὸς ἀ-
 πόστολος, ὅτι ἐξαποστέλλει « Ὁ θεὸς εἰς τὰς
 6. » καρδίας ἡμῶν, κράζον, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ »
 8. 16. καὶ συμμαρτυροῦν τῷ πνεύματι ἡμῶν,
 « Ὅτι ἐσμέν τέκνα θεοῦ », αὐτὸ τὸ πνεῦμα
 ἐξαποστέλλει ὁ θεὸς εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν,
 κράζον οὐχὶ Ἀββᾶ ὁ πατήρ, ἀλλὰ βοῶν
 5. 14. « Ἐγείραι ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ
 » τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός »·
 ἐξαποστέλλει, λέγω, αὐτὸ, συμμαρτυροῦν,
 ὡς « Ὅτι ἐσμέν τέκνα θεοῦ », ἀλλ' ἐλέγ-

χον ἡμᾶς καὶ λέγον, ὅτι ἐσμέν « Τέκνα
 » τοῦ διαδόλου ». Ὁ ἔλεγχος τῆς συνειδή- 1. ἰωάν.
 3, 10.
 σεως, τὸν ὁποῖον ἐνίοτε αἰσθάνεται καὶ
 αὐτὸς ὁ σκληροκαρδιώτατος ἀμαρτωλός,
 ἐστὶ φωνὴ τοῦ ἁγίου πνεύματος, λαλοῦσα
 οὐχὶ εἰς τὰ ὦτα, ἀλλ' εἰς τὴν καρδίαν
 αὐτοῦ· ἕως πότε, λέγει, ζῆς εἰς τὴν ἀμαρ-
 τίαν; ἰδοὺ τὸ γῆρας ἦλθεν, ἰδοὺ ἡ ἀσθένεια
 περιεκύκλωσεν, ἰδοὺ ὁ θάνατος ἐπὶ θύραις·
 ἔγχειται ἀπὸ τοῦ ὕπνου τῆς ἀμαρτίας, ἀνά-
 στα ἀπὸ τῶν νεκρῶν ἔργων τῆς ἀνομίας
 σου, τότε δὲ ἀνατέλλει εἰς τὴν καρδίαν σου
 τὸ φῶς τῆς χάριτος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ·
 « Ἐγείραι ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν
 » νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός ». Διὰ
 τούτων τῶν λόγων παρακαλεῖ τὸ
 πνεῦμα τῆς ἀληθείας, καὶ προτρέπει πρὸς
 μετάνοιαν· τί δὲ πράττει, ταῦτα ἀκούων ὁ
 ἀναίσθητος ἀμαρτωλός; ἀποστρέφει τὸ
 πρόσωπον αὐτοῦ· ὅταν ἔρχωνται εἰς τὸν
 νοῦν αὐτοῦ οἱ λογισμοὶ περὶ τῆς ψυχῆς καὶ
 τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, αὐτὸς ἐπιτήδης μετα-
 φέρει αὐτόν εἰς τοὺς κοσμικοὺς διαλογισμούς,
 καὶ οὕτω διασκεδάζει τὸν ἦχον τῆς φωνῆς
 τοῦ ἁγίου πνεύματος.

*Ἐρχεται ὁ ἱατρός ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην
 τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας
 τὸ βότανον τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ, λέγει
 πρὸς αὐτόν, Ἐγείραι, ἀνάστα, ἐπικίνδυνος
 ἐστὶν ἡ ἀσθενεία σου· ἐὰν καταπίῃς τοῦτο
 τὸ ἱατρικόν, ἀναμφιβόλως ἰατρεύεσαι· ἐὰν
 δὲ μὴ θελήσης αὐτό, οὐδεμία ἐλπίς· ἐστὶν
 ὑπὲρ τῆς ζωῆς σου· ὁ δὲ ἀσθενὴς ταῦτα
 ἀκούσας, στρέφει εὐθὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ,
 καὶ οὐδὲ κἂν νὰ ἀκούσῃ θέλει τὰ λόγια
 τοῦ ἱατροῦ· τί ἐστὶ τοῦτο; μωρία, πᾶσαν

ἄλλην μωρίαν ὑπερβαίνουσα· καὶ ὁμῶς ἡ μωρία ἐκείνου τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὅστις κλείει τὰ ὦτα αὐτοῦ πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἥτις κράζει καὶ λέγει πρὸς αὐτόν, « Ἐγείραι ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα » ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ » Χριστός· » ἐστὶ μωρία καὶ μανία τῆς τοῦ ἀσθενοῦς ἐκείνου ἀσυγκρίτως ὑπερτέρα· διότι ὁ μὲν ἀσθενὴς παρακούων τοῦ ἱατροῦ, ἐλπίζει ἴσως εἰς τὴν δύναμιν τῆς φύσεως, καὶ εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ· ὁ δὲ ἁμαρτωλός, ὁ μὴ ἀκούων τὸ πρόσταγμα τοῦ παναγίου πνεύματος, ποίαν ἄλλην ἔχει ἐλπίδα; ὁ ἀσθενὴς παροργίζει ἓνα ἄνθρωπον, τὸν ἱατρόν· ὁ ἁμαρτωλός λυπεῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἡγουν τὸν θεόν· ὁ ἀσθενὴς, ἐὰν ἀποθάνῃ, στερεῖται μίαν ζωὴν πρόσκαιρον· ὁ ἁμαρτωλός, ἐὰν μείνῃ εἰς τὴν ἁμαρτίαν, στερεῖται βασιλείαν αἰώνιον.

Μετὰ δὲ τὰς τοσαύτας εὐσπλαγχνικάς προσκλήσεις τοῦ θεοῦ τί ἀκολουθεῖ εἰς ἐκείνους, οἵτινες, ἀμνημονήσαντες ὀλοτελῶς, ὅτι ἔχουσι ψυχὴν, ἀποστρέφονται τὴν φωνὴν τοῦ θεοῦ; διὰ τῶν εὐαγγελικῶν παραβολῶν τῶν δύο πλουσίων ἐφάνερωσεν ἡμῖν ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ τίνι τρόπῳ παιδεύει ὁ θεὸς τοὺς μὴ φροντίζοντας παντελῶς περὶ τῆς ἰδίας σωτηρίας. Τούτων τῶν δύο πλουσίων ὁ μὲν ἔκδοτος εἰς τὴν φροντίδα τῶν ἀγρῶν, τῶν γεννημάτων, τῶν ἀποθηκῶν, τῆς σωματικῆς τρυφῆς καὶ ἀναπαύσεως, εἰς αὐτὰ εἶχε βεβυθισμένον τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, αὐτὰ ἐσυλλογίζετο τὴν ἡμέραν, αὐτὰ ἐφαντάζετο τὴν νύκτα, περὶ αὐτῶν ὅλος ὁ ἀγὼν αὐτοῦ, καὶ ἡ μέριμνα,

καὶ ἡ σπουδὴ· « Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, ^{Λουκ. 12, 17, 18, 19} » λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε, τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μερίζοντας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννηματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φίγε, πῖε, εὐφραίνου ». Πλούσιε τρισάθλιε, σὺ μὲν κάτω εἰς τὴν γῆν προσήλωσας τὰ ὄμματά σου, καὶ οὐδέποτε αἶρεις τὴν κεφαλὴν σου εἰς τὸν οὐρανόν· σαρκικὰ ὅλα σου τὰ φρονήματα, τὰ μελετήματα σου ἅπαντα σωματικά, οὐδεμίαν φροντίδα ἔχεις περὶ τῆς μελλούσης ζωῆς· ὁ δὲ θεὸς οὐρανόθεν ἐλέγχει τὴν ἄνοιαν καὶ ἀφροσύνην σου· « Ἄφρον, λέγει σοι, ἄφρον »· πλούσιε μωρὲ καὶ ἀνόητε, σὺ θαρρῶεις γὰρ ζήσης ἔτη πολλά, ἀπολαμβάνων τὰ ἀγαθὰ σου· ὁ δὲ θεὸς ἐξαίφνης θερίζει τὴν ζωὴν σου· « Ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ^{αὐτ. 14} » παιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· » ταύτην τὴν νύκτα ἀποθνήσκεις, τῶν δὲ ἀγαθῶν, ἅπερ ἡτοίμασας, τίς ἄρά γε ἔσται ὁ κληρονόμος; « Ἄ ^{αὐτ. 15} » δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται; » Ἀκούετε, πόσον φρικτὴ ἡ καταδίκη; ἐλεγχος φοβερός, θάνατος αἰφνίδιος, κληρονόμος οὐδεὶς· αὐτὸ ἐστὶ τὸ τέλος ἐκείνων, οἵτινες θησαυρίζουσι διὰ τὰς σωματικὰς αὐτῶν ἀπολαύσεις, καὶ οὐδεμίαν φροντίδα ἔχουσιν, ἵνα στολίσωσι τὴν ψυχὴν αὐτῶν διὰ τοῦ πλούτου τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ· « Οὕτως ^{αὐτ. 16} » ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς θεόν » πλουτῶν ».

Τοῦ ἄλλου πλουσίου ἔργον καθημερῶσιον τράπεζα ἀβροδίατος, ἐνδύματα

λαμπρά, χοροί, ἄσματα, τρυφή σωματικῇ, προσθήκη δὲ τῶν κακῶν, ἀσπλαγχνία ἄμετρος· ἔβλεπεν ὁ σκληρότατος καθ' ἐκάστην ἡμέραν τὸν Λάζαρον γυμνόν, πεινῶντα, πεπληγωμένον, κείμενον πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ· ἔβλεπε καὶ τοὺς κύνας λείχοντας τὰς πληγὰς αὐτοῦ· οὐδέποτε δὲ εὐσπλαγχνίσθη αὐτόν. Ποῖον δὲ τὸ τέλος; ἀπέθανεν ὁ πλούσιος. Ἐπειτα; ἔπειτα βάσανοι, φλόγες, πῦρ· τόση μεγάλη καὶ ἄμετρος δίψα ἐφλόγιζε τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ, ὥστε

Αὐκ. 16, 24. ἐδέετο μιᾶς ῥανίδος· « Πάτερ Ἀβραάμ, » ἔκραζεν, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου » αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτη ». Οὕτω παιδεύονται, ὅσοι, ἐπιλανθανόμενοι τῆς ψυχικῆς αὐτῶν σωτηρίας, βυθίζονται εἰς τὰς ἡδονὰς τῆς σαρκός.

Ἀγαπητοί μου χριστιανοί, πολλὰ ἀναίσθητος ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις προτιμᾷ τὴν τῆς προσκαίρου ζωῆς ἀναπαυσιν τῆς αἰωνίου βασιλείας· ἐὰν στοχασθῇτε τὸν καιρὸν τῆς παρούσης ζωῆς καὶ τὴν αἰωνιότητα τῆς μελλούσης μακαριότητος, ὁ πρῶτος πρὸς τὴν δευτέραν ἐστὶν ὡς μία ῥανὶς ὕδατος πρὸς ὅλην τὴν θάλασσαν καὶ ἔτι ἀσυγκρίτως περισσότερον· ἐστὶν ὡς εἷς κόκκος ἄμμου πρὸς ὅλην τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος πάσης τῆς θαλάσσης καὶ πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ποταμῶν καὶ ἔτι ἀσυγκρίτως περισσότερον· ὡς ἐν μόνον ἄνθος πρὸς πάντα τὰ ἄνθη, ὅσα ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐφάνησαν, καὶ ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀναφανήσονται ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ἔτι ἀσυγ-

κρίτως περισσότερον· ὡς τὸ ἐν πρὸς τὸν ἀριθμὸν τὸν ἀμέτρητον καὶ ἄπειρον· μεγάλως ἀδικοῦμεν ἑαυτοὺς, ἀνταλλάττοντες τὰ αἰώνια διὰ τὰ πρόσκαιρα· καὶ ἐστὶ τὸ ἀδίκημα τοῦτο ὑπὲρ πᾶσαν ἀδικίαν· γινομένην ἐπὶ τῆς γῆς· μεγάλη ἡ μωρία καὶ ἡ ἀφροσύνη ἡμῶν· τόσος ἀγὼν καὶ φροντίς, ἵνα κτίσῃς ἐπὶ τῆς γῆς οἰκίαν μεγάλην καὶ εὐρύχωρον· εἰς αὐτὴν δὲ οὐκ οἶδας οὐχὶ μόνον πόσον καιρὸν μέλλεις νὰ κατοικήσῃς, ἀλλ' οὐδὲ ἐὰν προφθάσῃς νὰ εἰσέλθῃς· καὶ διὰ τὴν « οἰκίαν, τὴν 2. Κορ. 6, 1. » ἀχειροποιήτον καὶ αἰώνιον », τὴν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, οὐδεμία φροντίς; Μετὰ κό- ψαλ. 38, 10. πων μυρίων, μετὰ μόχθων μεγάλων θησαυρίζεις πλοῦτον ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλλὰ διὰ ποῖον συνάζεις αὐτόν, οὐκ οἶδας· διὰ τὸν θησαυρόν, τὸν ἐν οὐρανοῖς, τὸν ἀναφαίρετον καὶ αἰώνιον, οὐδεμίαν ποτὲ ἀναλαμβάνεις φροντίδα; διὰ τὸ σῶμα τὸ φθαρτὸν τόση σπουδὴ, διὰ τὴν ψυχὴν τὴν ἀθάνατον τόση περιφρόνησις;

Ἡμεῖς διωχθέντες τοῦ παραδείσου, κατηντήσαμεν εἰς ταύτην τὴν ἐξορίαν, ὅπου ἐξαίφνης ἔρχεται ἡ ἀπόφασις τοῦ θεοῦ, ἵνα πάλιν ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα. Εἶπατέ μοι οὖν, παρακαλῶ, πῶς ζῇ ὁ ἐξόριστος ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον τῆς ἐξορίας, ὅταν ἡμέραν παρ' ἡμέραν περιμένῃ τὸ βασιλικὸν θέσπισμα τὸ περὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ; Ἡμεῖς « Οὐκ ἔχομεν ὧδε Εβρ. 13, 14. » μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν » ἐπιζητοῦμεν »· ξένοι ἐσμέν ἅπαντες, καὶ πάροικοι εἰς τὴν γῆν ταύτην· σήμερον ζῶμεν, αὔριον ἀποθνήσκουμεν· σήμερον εἰς

τὴν γῆν, αὐριοὶ εἰς τὸν ἄδην. Ὁ ξένος πῶς ζῇ εἰς τὴν ξενιτείαν, ὅταν ἐξ ἀνάγκης πρέπη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα; ἀφιεροῖ αὐτὸς τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς ξένης χώρας; φεύγει ποτὲ ἀπὸ τοῦ νοῦς αὐτοῦ ἡ ἐνθύμησις τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος; διὰ τί λοιπὸν ἡμεῖς ἐξόριστοι ὄντες, καὶ ξένοι τοῦ κόσμου τούτου, καὶ περιμένοντες ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν τὴν μετάδασιν εἰς τὴν πατρίδα, καταδυθίζομεν καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν εἰς τὰ ἀγαθὰ ταύτης τῆς γῆς; διὰ τί λησμονοῦμεν παντελῶς τὴν οὐράνιον πόλιν, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ; ἐὰν ὁ ἐξόριστος καὶ ὁ ξένος πλανηθέντες προσηλωθῶσιν εἰς τὴν ξένην γῆν, καὶ ἀμνημονήσωσι τῆς πατρίδος, ἡ ζημία αὐτῶν ὀλίγη ἐστὶ καὶ πρόσκαιρος· ἐὰν ἡμεῖς ἀπατηθέντες ἀφιερῶσωμεν τὸν νοῦν εἰς τοῦ κόσμου τὴν ματαιότητα, καὶ ἀμελήσωμεν τὴν φροντίδα τῆς σωτηρίας, ἡ βλάβη ἐστὶν ἄμετρος καὶ αἰώνιος· ἐκεῖνοι καὶ ἐὰν ἐσπερημένοι παντὸς πλούτου ἐπιστρέψωσι πρὸς τὴν ἑαυτῶν πατρίδα, ὀλίγον καὶ πρόσκαιρον κακὸν πάσχουσιν· ἡμεῖς, ἐὰν ἀπέλθωμεν εἰς τὰ ἄνω δικαστήρια γεγυμνωμένοι πάσης ἀρετῆς, αἰώνως κολαζόμεθα.

Γνωρίσας λοιπὸν, ἀγαπητέ μοι, πόσον ὀλέθριος ἐστὶν ἡ περὶ τῆς ψυχῆς σου

ἀμεριμνία καὶ ἡ περιφρόνησις τῆς σωτηρίας σου, ἀνάλαβε λογισμὸν φρόνιμον καὶ ἔρξαι ἀπὸ τῆς σήμερον τὴν ὑπὲρ τῆς ψυχῆς σου καὶ τῆς σωτηρίας σου φροντίδα· ἐνθυμοῦ καθ' ἐκάστην ἡμέραν τὸ φοβερὸν τοῦ θεοῦ κριτήριον, τὴν δικαίαν ἀνταπόδοσιν τῆς τελευταίας κρίσεως, τὴν βασιλείαν τὴν αἰώνιον, τὴν κόλασιν τὴν ἀτελεύτητον· ἐξέταξε καθ' ἐκάστην ἡμέραν αὐτὸς σεαυτόν, καὶ βλέπε ποίαν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ παρείδες, ποίαν μετάνοιαν ἐδειξας, ποίαν ἀρετὴν κατῴρθωσας· μὴ παρερχέσθω ἡμέρα χωρὶς μελέτης τῶν περὶ τῆς μελλούσης ζωῆς, χωρὶς φροντίδος περὶ τῆς ψυχῆς σου, χωρὶς μνήμης τοῦ δημιουργοῦ καὶ πλάστου σου. Τοιουτοτρόπως δὲ ζήσας ὡς ἐξόριστος, καὶ πολιτευσάμενος ὡς ξένος, καὶ ἐν οὐρανῷ ἐναποθησαυρίσας τὰ καλὰ ἔργα σου, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ θανάτου σου, τότε χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος φεύγεις ἀπὸ τῆς πολυπαθοῦς ταύτης ἐξορίας τὸν τόπον, καὶ μεταβαίνεις εἰς τὴν πατρίδα σου, εἰς τὰ σκηνώματα τῶν ἁγίων, εἰς τῶν ἀγγέλων τοὺς χοροὺς, εἰς τὴν δόξαν τῆς τρισηλίου θεότητος, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν, καὶ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.